

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора економічних наук, професора Єпіфанової Ірини Юріївни

на дисертаційну роботу Кривдик Вікторії Ігорівни

на тему: «Сучасні технології управління у забезпеченні економічної

безпеки підприємств», подану до разової спеціалізованої вченої ради

Хмельницького національного університету на здобуття ступеня доктора

філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

за спеціальністю 073 – Менеджмент

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЇ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ, ПЛАНАМИ, ТЕМАМИ

Система управління сучасними підприємствами передбачає постійне удосконалення організаційних, технологічних та операційних процесів. А зважаючи на ситуацію в Україні, особливої актуальності набувають питання економічної безпеки суб'єктів господарювання. Інтеграція вітчизняного бізнесу у загальносвітові процеси відбувається вже доволі тривалий період часу, однак сучасні технології управління використовуються обмежено внаслідок повільної трансформації системи менеджменту таких традиційних галузей як промисловість і будівництво. При цьому необхідно відмітити значний потенціал сучасних технологій управління у контексті удосконалення функціонування системи економічної безпеки підприємства, що обумовлює актуальність теми дисертації та доцільність наукових розробок саме у цьому напрямі.

Ефективний менеджмент підкріплений якісним інструментарієм, дозволяє підприємствам конкурувати на різних ринках і у різних країнах. На сьогодні, в умовах цифровізації економіки, можливості для розвитку підприємств мають глобальний характер, а інтеграція бізнесу відбувається практично у всіх сферах і галузях. Традиційний інструментарій вже не дозволяє приймати оперативні управлінські рішення, оскільки не завжди передбачає аналіз множини варіантів у обмеженому часовому діапазоні, натомість сучасні технології управління

орієнтується саме на своєчасність рішення, його інформаційну обґрунтованість та багатоваріантність, а це є обов'язковою умовою функціонування системи економічної безпеки кожного суб'єкта господарювання. Відповідно, пошук нових шляхів розвитку системи менеджменту вітчизняних підприємств і забезпечення їх економічної безпеки є одним з пріоритетних напрямів наукових досліджень і потребує уваги вітчизняних науковців та практиків.

Дисертаційна робота виконана відповідно до планів наукових досліджень Хмельницького національного університету в межах науково-дослідних тем: «Моделі та технології формування кластерів в стратегіях інституційного розвитку соціально-економічних систем» (номер державної реєстрації 0116U001551); «Розробка стратегій та моделювання інноваційного потенціалу кластеризації соціально-економічних систем в контексті національної безпеки держави» (номер державної реєстрації 0120U102088).

СТУПІНЬ ОБґРУНТОВАНOSTІ ТА ДОСТОВІРНОСТІ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Наукові положення, розроблені методичні підходи та рекомендації, що містяться у дисертації, є обґрунтованими. Виконане дослідження побудоване на глибокому та багатосторонньому аналізі наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, на застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Ступінь обґрунтованості наукових положень підтверджується також використанням дисертанткою достатньої інформаційної бази, а саме: законодавчих та нормативно-правових актів України; офіційних статистичних даних; вітчизняних та зарубіжних публікацій з досліджуваної тематики, довідкової інформації, особистих спостережень автора та результатами відповідних аналітичних узагальнень.

Обґрунтованість результатів роботи підтверджується використанням сучасних методів дослідження – порівняння і систематизації, аналізу та синтезу, анкетування та експертного аналізу, моделювання, морфологічного аналізу, абстрактно-логічного методу, графічного методу тощо.

Структура дисертаційної роботи визначається її метою і спрямована на вирішення поставлених у роботі завдань відповідно до логіки їх взаємозв'язку. Кількість завдань є цілком достатньою для досягнення мети. Розв'язання кожного поставленого завдання має науковий результат різного ступеня новизни: удосконалено і дістали подальшого розвитку.

Дисертаційна робота складається з трьох розділів, які комплексно розкривають проблематику дослідження, мають логічну структуру та змістовний характер. У вступі викладено актуальність теми, мету, завдання, методи дослідження, наукову новизну, практичне значення та апробацію результатів дослідження.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретичні основи інтегрування сучасних технологій управління в систему економічної безпеки підприємств» розглянуто передумови інтеграції технологій управління у систему менеджменту вітчизняних підприємств, а також представлено основні види сучасних технологій управління та досліджено особливості інтегрування сучасних технологій управління у систему економічної безпеки підприємств.

У другому розділі «Аналіз передумов впровадження сучасних технологій управління в систему економічної безпеки промислових підприємств» проведено аналіз трансформаційних процесів макроекономічного середовища та їх впливу на діяльність промислових підприємств. Визначено основні цілі застосування сучасних технологій управління у забезпеченні діяльності підприємств, а також розроблено науково-методичний підхід щодо оцінювання рівня готовності підприємств до впровадження сучасних технологій управління у систему економічної безпеки.

У третьому розділі «Моделювання процесів впровадження сучасних технологій управління в систему економічної безпеки підприємств» встановлено драйвери організаційних змін та забезпечення економічної безпеки підприємств, розроблено та апробовано модель впровадження сучасних технологій управління у систему економічної безпеки промислових підприємств.

ТЕОРЕТИЧНА ЦІННІСТЬ І ПРАКТИЧНА ЗНАЧУЩІСТЬ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Наукова новизна результатів дослідження, одержаних авторкою, являє собою узагальнення теоретичних основ і розробку методичних підходів для використання сучасних технологій управління у забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Серед найбільш значущих наукових результатів слід виділити:

запропоновано науково-методичний підхід щодо аналізу особливостей впливу сучасних технологій управління на СЕБП, який передбачає ідентифікацію впливу методів та інструментів досліджуваних технологій на функціональні складові такої системи, що дозволяє визначити передумови організаційних змін, виявити потенційні ризики та можливості, а також обґрунтувати доцільність інтеграції цих технологій з метою забезпечення економічної безпеки підприємств;

розроблено схему реалізації технологій управління, яка сформована на засадах системного підходу, і включає визначену сукупність елементів, що стимулюють менеджмент підприємств до впровадження інноваційних технологічних рішень з метою забезпечення конкурентоспроможності та стійкості підприємства;

побудовано модель впровадження сучасних технологій управління у систему економічної безпеки промислових підприємств, яка враховує особливості їх функціонування та актуальні ризики, а також дозволяє обґрунтувати застосування визначеного переліку технологій управління з метою забезпечення економічної безпеки відповідних суб'єктів господарювання, що підтверджено апробацією розробленого підходу на досліджуваних підприємствах;

розроблено науково-методичний підхід щодо оцінювання рівня готовності підприємств до впровадження сучасних технологій управління у систему економічної безпеки.

Обґрунтовані в дисертації наукові положення і висновки доведено до рівня конкретних методичних та практичних рекомендацій стосовно

розв'язання проблемних питань щодо використання сучасних технологій управління у забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Практична цінність отриманих результатів підтверджується довідками про їх використання в практиці суб'єктів управлінської та господарської діяльності, а саме: Агенції регіонального розвитку Хмельницької області (довідка № 47 від 27.05.2021 р.), ТДВ «Хмельницькзалізобетон» (довідка про впровадження № 01-03/415-1 від 27.12.2024 р.), ТДВ «Хмельницький завод будівельних матеріалів» (довідка про впровадження № 73 від 11.09.2024 р.), ТОВ «Мрія забудовника» (довідка про впровадження № 168 від 26.12.2024 р.).

Наукові розробки та методичні рекомендації авторки використовуються в освітньому процесі Хмельницького національного університету під час викладання дисциплін: «Менеджмент», «Сучасні технології управління» (довідка про впровадження № 2/12 від 4.12.2024 р.).

ДОСТОВІРНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ, ПОВНОТА ВІДОБРАЖЕННЯ ВИСНОВКІВ І ПРОПОЗИЦІЙ ДИСЕРТАЦІЇ В ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ РОБОТАХ

Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані у дисертації, є достовірними. Достовірність забезпечено значним обсягом наукових джерел, використанням значного обсягу матеріалів щодо діяльності вітчизняних промислових підприємств, матеріалів статистичної звітності тощо.

Висновки дисертації і основні пропозиції, відображені у відповідних елементах наукової новизни, у повній мірі та з достатньою аргументованістю знайшли відображення у 15 наукових працях, а саме: 2 статті у наукових періодичних виданнях, які індексуються у наукометричній базі даних Scopus, 8 статей у наукових фахових виданнях України, 5 наукових публікацій, що додатково відображають результати дослідження.

Наукові результати, що викладені у дисертації та публікаціях, одержані авторкою самостійно та повною мірою відображають основні результати та наукову новизну дослідження.

Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають здобувачці право публічного захисту дисертації.

ВІДПОВІДНІСТЬ ДИСЕРТАЦІЇ ВСТАНОВЛЕНИМ ВИМОГАМ

Дисертація має стандартну структуру: анотацію, зміст, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Роботу виконано у науковому стилі, її зміст викладено чітко і логічно. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 № 40 зі змінами.

ДИСКУСІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ДО ДИСЕРТАЦІЇ

Оцінюючи в цілому позитивно й визнаючи достатньо високий науковий рівень розробки теоретичних положень і методичних підходів, практичних рекомендацій, обґрунтованість висновків та пропозицій в роботі, вважаємо за необхідне вказати на окремі недоліки та дискусійні положення:

1. У першому розділі роботи Вікторія Кривдик акцентує увагу на глобалізаційних процесах та пов'язує їх з економічною безпекою різних рівнів, хоча у сучасних дослідженнях складних соціально-економічних систем, все більше говорять про перехід від глобалізації до захисту національних інтересів кожної окремої країни та її економіки. Дослідження було б ще більш масштабним і багатостороннім при акцентуванні уваги здобувачки на такому сучасному науковому тренді.

2. На рисунку 1.7 авторкою представлено характеристику та особливості технології, методу та інструменту, що є науковим здобутком авторки, оскільки у багатьох наукових джерелах практично не наводяться конкретні відмінності та особливості таких понять. При цьому у якості прикладу технологій використовується тільки Agile-менеджмент, проте цікавим науковим результатом була б повна характеристика всіх технологій за представленою у роботі схемою, оскільки у сучасних публікаціях з

менеджменту такий підхід практично не використовується внаслідок значної трудомісткості.

3. На с. 43-44 здобувачка наводить визначення поняття «система менеджменту», при цьому акцентуючи увагу на відмінностях у власному трактуванні від традиційних підходів, однак не можна цілком погодитись з позицією авторки, що стратегічний і операційний рівень дослідження вищезазначеного поняття є відмінністю саме її підходу, оскільки у менеджменті традиційно при проведенні аналізу процесів та функціонування конкретних систем такі рівні досліджуються та детально аналізуються.

4. На с. 136 представлено розподіл сучасних технологій управління за певними ознаками, однак авторкою у тесті роботи не приділено належної уваги обґрунтуванню саме такого поділу інструментів, доцільно було б у роботі деталізувати критерії віднесення інструментів до відповідної їх групи і окремо виділити ті інструменти, які можуть бути віднесені до декількох груп.

5. Рис. 3.1 є дещо ускладненим для сприйняття, оскільки значна кількість інструментів та їх неоднорідний вплив на забезпечення економічної безпеки підприємства у багатьох випадках, на думку авторки, є драйвером впровадження організаційних змін, що є необхідною передумовою їх застосування. Робота б лише виграла, якби авторка деталізувала такий вплив і відобразила його у межах графічних об'єктів наведених у дослідженні.

Однак, висловлені зауваження не применшують цінності дисертаційної роботи, не мають принципового характеру, тому не знижують теоретичну і практичну цінність дисертації Кривдик Вікторії Ігорівни та не впливають на її достатньо високу оцінку.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Кривдик Вікторії Ігорівни на тему: «Сучасні технології управління у забезпеченні економічної безпеки підприємств», що подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» є завершеною науковою працею. Дисертація містить наукову

новизну та практичну цінність. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності.

Дисертація за актуальністю, ступенем наукової новизни, достовірністю, обґрунтованістю, науковою та практичною значущістю одержаних результатів, повнотою їх викладення в опублікованих наукових працях відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка – Кривдик Вікторія Ігорівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент», галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
проректор з наукової роботи

Вінницького національного технічного університету
Міністерства освіти і науки України



Ірина СПІФАНОВА